SODBA SPLOŠNEGA SODIŠČA (šesti razširjeni senat)

z dne 16. junija 2011*

V zadevi T-194/06,

SNIA SpA s sedežem v Milanu (Italija), ki jo zastopajo A. Santa Maria, C. Biscaretti di Ruffia in E. Gambaro, odvetniki,

tožeča stranka,

proti

Evropski komisiji, ki sta jo sprva zastopala V. Di Bucci in F. Amato, nato Di Bucci in V. Bottka, zastopniki,

tožena stranka,

zaradi predloga za razglasitev delne ničnosti Odločbe Komisije C(2006) 1766 konč. z dne 3. maja 2006 v zvezi s postopkom na podlagi člena 81 [ES] in člena 53 Sporazuma EGP (Zadeva COMP/F/38.620 – Vodikov peroksid in perborat) v delu, v katerem se nanaša na tožečo stranko,

* Jezik postopka: italijanščina.

SPLOŠNO SODIŠČE (šesti razširjeni senat),

v sestavi V. Vadapalas (poročevalec), v funkciji predsednika, A. Dittrich in L. Truchot, sodnika,

sodni tajnik: J. Palacio González, glavni administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 19. maja 2010

izreka naslednjo

Sodbo

Dejansko stanje

1 Družba SNIA SpA, tožeča stranka, je družba italijanskega prava. V času dejanskega stanja je bila z od 53- do 59-odstotno udeležbo glavna delničarka družbe Caffaro SpA (v nadaljevanju: nekdanja družba Caffaro), ki je imela v lasti stoodstotni delež kapitala družbe Industrie Chimiche Caffaro SpA (postala družba Caffaro SpA in nato Caffaro Srl, v nadaljevanju: Caffaro). Slednja je do leta 1999 tržila natrijev perborat (v nadaljevanju: NPB). Leta 2000 se je nekdanja družba Caffaro pripojila k tožeči stranki, ki je postala stoodstotna lastnica kapitala družbe Caffaro.

2 Družba Degussa AG je novembra 2002 obvestila Komisijo Evropskih skupnosti o obstoju kartela na trgih vodikovega peroksida (v nadaljevanju: VP) in NPB in zaprosila za uporabo Obvestila Komisije o imuniteti pred globami in zmanjševanju glob v primerih kartelov (UL 2002, C 45, str. 3).

3 Družba Degussa je Komisiji predložila materialne dokaze, ki so tej omogočili, da je 25. in 26. marca 2003 opravila preiskave v prostorih nekaterih podjetij.

4 Komisija je 26. januarja 2005 tožeči stranki in drugim zadevnim podjetjem poslala obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah, na katero je tožeča stranka odgovorila 25. marca 2005.

5 Po zaslišanju zadevnih podjetij je Komisija sprejela Odločbo C(2006) 1766 konč. z dne 3. maja 2006 v zvezi s postopkom na podlagi člena 81 [ES] in člena 53 Sporazuma EGP proti podjetjem Akzo Nobel NV, Akzo Nobel Chemicals Holding AB, EKA Chemicals AB, Degussa, Edison SpA, FMC Corp., FMC Foret SA, Kemira Oyj, L'Air liquide SA, Chemoxal SA, tožečo stranko, Caffaro, Solvay SA, Solvay Solexis SpA, Total SA, Elf Aquitaine SA in Arkema SA (Zadeva COMP/F/38.620 – Vodikov peroksid in perborat, v nadaljevanju: izpodbijana odločba), katere povzetek je objavljen v *Uradnem listu Evropske unije* z dne 13. decembra 2006 (UL L 353, str. 54). Tožeči stranki je bila vročena z dopisom z dne 8. maja 2006.

Izpodbijana odločba

6 Komisija je v izpodbijani odločbi navedla, da so naslovniki te odločbe sodelovali pri enotni in trajajoči kršitvi člena 81 ES in člena 53 Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru (EGP) glede VP in njegovega nadaljnjega proizvoda NPB (točka 2 obrazložitve izpodbijane odločbe).

7 Ugotovljeno kršitev so v glavnem sestavljala izmenjava tržno pomembnih ter zaupnih informacij o trgu in podjetjih med konkurenti, omejevanje in nadzor proizvodnje ter potencialnih in dejanskih zmogljivosti te proizvodnje, razdelitev tržnih deležev in strank ter določanje in nadzor spoštovanja ciljnih cen.

8 Tožeča stranka je bila spoznana za odgovorno za kršitev „skupno in nerazdelno“ z družbo Caffaro (točke od 407 do 412 obrazložitve izpodbijane odločbe).

9 V členu 1(k) izpodbijane odločbe je ugotovljeno, da je tožeča stranka, s tem da je sodelovala pri zadevni kršitvi od 29. maja 1997 do 31. decembra 1998, kršila člen 81(1) ES in člen 53 Sporazuma EGP.

10 S členom 2(g) izpodbijane odločbe je Komisija tožeči stranki, solidarno z družbo Caffaro, naložila globo 1,078 milijona EUR.

Postopek in predlogi strank

11 Tožeča stranka je 18. julija 2006 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložila to tožbo.

12 Po spremembi sestave senatov Splošnega sodišča je bil sodnik poročevalec razporejen v šesti senat, zato je bila obravnavana zadeva po opredelitvi strank dodeljena šestemu razširjenemu senatu.

13 Ker eden od sodnikov v tej zadevi ni mogel odločati, je predsednik Splošnega sodišča v skladu s členom 32(3) Poslovnika Splošnega sodišča določil drugega sodnika, da dopolni senat.

14 Na podlagi poročila sodnika poročevalca je Splošno sodišče odločilo, da začne ustni postopek. Stranke so na obravnavi 19. maja 2010 podale ustne navedbe in odgovorile na vprašanja Splošnega sodišča.

15 V skladu s členom 32 Poslovnika, ker se član senata ni mogel udeležiti posvetovanja, se je sodnik z najkrajšo službeno dobo v smislu člena 6 Poslovnika vzdržal posvetovanja, posvetovanje Splošnega sodišča pa so nadaljevali trije sodniki, ki so podpisali to sodbo.

16 Tožeča stranka Splošnemu sodišču predlaga, naj:

– izpodbijano odločbo razglasi za nično v delu, v katerem med drugimi tudi njej, solidarno z družbo Caffaro, nalaga globo;

– Komisiji naloži plačilo stroškov.

17 Komisija Splošnemu sodišču predlaga, naj:

– tožbo zavrne;

– tožeči stranki naloži plačilo stroškov.

Pravo

Trditve strank

18 Tožeča stranka trdi, da je Komisija s tem, da je štela, da je tožeča stranka solidarno odgovorna za kršitev družbe Caffaro, napačno uporabila pravo in storila očitno napako pri presoji, izkrivila dejstva in ni izpolnila obveznosti obrazložitve.

19 Prvič, Komisija naj ne bi dokazala, da je imela tožeča stranka odločilen vpliv na družbo Caffaro.

20 Tožeča stranka trdi, da je Komisija štela, da je solidarno odgovorna za kršitev zato, ker je bila glavni delničar nekdanje družbe Caffaro, v kapitalu katere je imela od 53- do 59-odstotni delež, in da je zato izvajala „posredni“ nadzor nad družbo Caffaro. Toda ta nadzor, ki izhaja iz povezav med tremi družbami, naj ne bi zadoščal za to, da se odgovornost za kršitev naloži tožeči stranki.

21 Ker med zadevnimi družbami ni bilo stoodstotnega nadzorovalnega razmerja, naj Komisija ne bi mogla domnevati, da je imela tožeča stranka odločujoč vpliv na ravnanje družbe Caffaro. Zlasti to, da je tožeča stranka odobrila intervencijski načrt, ki je vodil do umika družbe Caffaro s trga NPB (točka 411 obrazložitve izpodbijane odločbe), naj ne bi dokazovalo, da je imela odločujoč vpliv na to družbo.

22 Drugič, Komisija naj ne bi dokazala, da je nekdanja družba Caffaro imela odločujoč vpliv na družbo Caffaro.

23 Zgolj to, da je imela v lasti stoodstotni delež kapitala hčerinske družbe, naj ne bi zadoščalo za ugotovitev odgovornosti materinske družbe in v obravnavanem primeru naj Komisija ne bi predložila dodatnega dokaza o dejanskem izvajanju odločujočega vpliva.

24 Tretjič, Komisija naj bi se napačno oprla na dejstvo, da si je tožeča stranka pripojila nekdanjo družbo Caffaro.

25 Po mnenju tožeče stranke Komisija ni mogla dokazati obstoja vpliva, ki ga je imela tožeča stranka na družbo Caffaro, zato je spremenila svoj pristop, med prejemom obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah in sprejetjem izpodbijane odločbo, s tem da se je sklicevala na novo trditev, ki je temeljila na spojitvi nekdanje družbe Caffaro in tožeče stranke. Toda, prvič, do te spojitve naj bi prišlo po umiku družbe Caffaro s trga NPB. Drugič, Komisija naj ne bi dokazala, da je nekdanja družba Caffaro imela odločujoč vpliv na družbo Caffaro.

26 S pristopom Komisije naj bi bila kršena sodna praksa v zvezi s prenosom podjetij. Podjetje, ki je nasledilo nekdanjo družbo Caffaro, je družba Caffaro, družba, ki je nadaljevala njeno dejavnost v kemijski industriji. Premoženje, ki ustreza proizvodnji NPB, naj bi bilo leta 1999 preneseno na družbo Solvay. Materialni element, ki je prispeval k nastanku kršitve, naj bi torej izginil veliko pred zadevno spojitvijo. Noben poslovodja ali član upravnega odbora družbe Caraffo ali nekdanje družbe Caraffo naj torej po spojitvi ne bi postal uslužbenec tožeče stranke.

27 Ob upoštevanju teh okoliščin naj torej ne bi bilo nobene gospodarske in funkcionalne kontinuitete med nekdanjo družbo Caffaro in tožečo stranko, temveč kvečjemu med nekdanjo družbo Caffaro in družbo Caffaro. To ugotovitev naj bi potrjevala praksa odločanja Komisije.

28 Poleg tega naj Komisija ne bi v zadostni meri navedla razlogov za svojo odločitev, da odgovornost za kršitev naloži tožeči stranki.

29 Tožeča stranka v repliki trdi, da je iz pristopa, ki ga je pri preiskavi uporabila Komisija in ki je potrjen v izpodbijani odločbi, razvidno, da zadevna naložitev odgovornosti temelji na odločujočem vplivu, ki ga je imela na družbo Caffaro.

30 Iz točke 411 obrazložitve izpodbijane odločbe naj bi bilo razvidno, da je bila odgovornost tožeče stranke ugotovljena na podlagi njenih odnosov z družbo Caffaro, zlasti vezi med njima glede vodilnega osebja in vpliva tožeče stranke na postopek sprejemanja odločitev družbe Caffaro.

31 Komisija naj bi v točki 350 obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah opozorila, da je bila tožeča stranka v času kršitve večinsko udeležena v kapitalu nekdanje družbe Caffaro ter da je bila družba Caffaro v postopku sprejemanja odločitev odvisna od tožeče stranke, ter ugotovila, da je tožeča stranka odločilno vplivala na ravnanje „svoje hčerinske družbe Caffaro“. Komisija naj bi v izpodbijani odločbi preizkusila in zavrnila trditve, ki jih je tožeča stranka podala v odgovor na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah in ki so se v bistvu nanašale na neobstoj njenega odločilnega vplivanja na družbo Caffaro.

32 Tožeča stranka meni, da Komisija v izpodbijani odločbi ne more trditi, da je zgolj povzela nekatere elemente iz obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah, in celo, da so bili za ugotovitev odgovornosti tožeče stranke upoštevni le nekateri elementi, navedeni v točki 411 obrazložitve izpodbijane odločbe. Dejstvo, da je Komisija v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah naštela vrsto očitkov, pri čemer si je pridržala pravico, da določi, katerega izmed njih je treba šteti za odločilnega – zaradi ugovorov vpletenih podjetij – naj bi bilo v nasprotju s pravicami teh družb do obrambe.

33 To, da naj bi Komisija spremenila svoj pristop po tem, ko je bilo poslano obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah, naj bi utemeljevalo razglasitev ničnosti izpodbijane odločbe. Izpodbijana odločba bi morala biti poleg tega razglašena za nično tudi zato, ker je „nelogična“ in neobrazložena.

34 Edini elementi, ki so bili upoštevani na stopnji obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah (točka 350 obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah), naj bi bili stoodstotni nadzor nekdanje družbe Caffaro kapitala družbe Caffaro, večinska udeležba tožeče stranke v kapitalu nekdanje družbe Caffaro in vpliv tožeče stranke na postopek sprejemanja odločitev družbe Caffaro. Sklicevanje na zadevno spojitev v točki 349 obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah naj bi bilo opravljeno v okviru „enostavne predstavitve dejanskega stanja“, ki ni bila v ničemer povezana s pravno presojo v zvezi s pripisovanjem odgovornosti za kršitev. To sklicevanje naj bi bilo tako „splošno in oddaljeno“ od pravnega razlogovanja, da naj tožeči stranki ne bi omogočalo, da bi se zavedala nujnosti, da odgovori na to točko.

35 Komisija naj bi trdila, prvič v izpodbijani odločbi, da je odgovornost tožeče stranke za kršitev izhajala iz njene spojitve z nekdanjo družbo Caffaro. Zaradi te neskladnosti med obvestilom o ugotovitvah o možnih kršitvah in izpodbijano odločbo naj tožeča stranka ne bi mogla navesti svojih stališč v zvezi z zadevnim očitkom, kar naj bi povzročilo kršitev njenih pravic do obrambe in pravice iz člena 27 Uredbe Sveta (ES) št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov 81 [ES] in 82 [ES] (UL 2003, L 1, str. 1).

36 Komisija nasprotuje trditvam tožeče stranke.

Presoja Splošnega sodišča

37 Najprej je treba opozoriti na preudarke, ki so Komisijo vodili do tega, da je ugotovila odgovornost tožeče stranke.

38 V točkah od 370 do 379 obrazložitve izpodbijane odločbe je Komisija povzela, pri čemer se je sklicevala na sodno prakso Unije, načela, ki jih je nameravala uporabiti za določitev družb odgovornih za kršitev.

39 Prvič, poudarila je, da bi lahko šteli, da je materinska družba odgovorna za nezakonito ravnanje hčerinske družbe, če slednja ne bi samostojno odločala o svojem ravnanju na trgu, temveč bi v bistvenem delu uporabljala navodila, ki jih je prejela od materinske družbe. Pojasnila je, da bi v bistvu lahko domnevala, da hčerinska družba, katere stoodstotni delež kapitala nadzira materinska družba, v bistvenem delu uporablja navodila, ki jih prejme od materinske družbe, in da bi ta lahko dokazala nepravilnost domneve s predložitvijo nasprotnega dokaza (točka 374 obrazložitve izpodbijane odločbe).

40 Drugič, navedla je – pri čemer se je, *a contrario*, sklicevala na obrazložitve Sodišča iz sodbe z dne 16. novembra 2000 v zadevi Cascades proti Komisiji (C-279/98 P, Recueil, str. I-9693, točki 78 in 79) – da je treba, če pravni subjekt, ki je prvotno odgovoren za kršitev, preneha obstajati in izgubi svojo pravno osebnost, s tem da si ga drug pravni subjekt preprosto pripoji, šteti, da je ta drugi pravni subjekt odgovoren za kršitev, ki jo je storil pripojeni subjekt (točka 378 obrazložitve izpodbijane odločbe).

41 Komisija je glede odgovornosti tožeče stranke najprej poudarila, da je ta nadzirala „svojo hčerinsko družbo [nekdanjo družbo Caffaro] ves čas trajanja kršitve in prek [nekdanje družbe Caffaro] nadzirala tudi [družbo Caffaro] v času, ko je slednja prevzela dejavnosti na področju NPB“ (točka 408 obrazložitve izpodbijane odločbe). Komisija je v isti točki izpodbijane odločbe ugotovila, da so med zadevnimi družbami obstajale nekatere kapitalske in osebne povezave.

42 Komisija je nato spomnila, da se je družba Caffaro poleti leta 1999 umaknila s trga NPB in da je bila leta 2000 nekdanja družba Caffaro pripojena k tožeči stranki (točka 409 obrazložitve izpodbijane odločbe).

43 Komisija je v točki 410 obrazložitve izpodbijane odločbe predstavila trditve, s katerimi je tožeča stranka izpodbijala svojo solidarno odgovornost in ki so se nanašale zlasti na to, da je bil nadzor, ki ga je v času kršitve izvajala nad nekdanjo družbo Caffaro, le od 53- do 59-odstoten, kar naj ne bi zadoščalo za ugotovitev njene odgovornosti.

44 Nazadnje, Komisija je v točki 411 obrazložitve izpodbijane odločbe navedla, da:

„[…] v nasprotju s tem kar trdi [tožeča stranka] njena odgovornost ne izhaja iz od 53- do 59-odstotne udeležbe v kapitalu [nekdanje družbe Caffaro] v času trajanja kršitve, temveč iz [njene] spojitve […] z [nekdanjo družbo Caffaro], ki je bila materinska družba s stoodstotnim deležem družbe [Caffaro], subjekta, ki je bil neposredno vpleten v kršitev. Vprašanje nadzora med [tožečo stranko] in [nekdanjo družbo Caffaro] torej ni vprašanje, ki se obravnava v zvezi s tem. Kar je treba preučiti, je razmerje nadzora med družbo SNIA[-]Caffaro (po spojitvi preimenovana v družbo SNIA) in hčerinsko družbo [Caffaro]. Komisija glede na stoodstotno udeležbo, ki je v času kršitve povezovala [nekdanjo družbo Caffaro] (danes spojeno s [tožečo stranko]) in [družbo Caffaro], in glede na [njeno] razmerje odvisnosti […] v zvezi s postopkom sprejemanja odločitev, v razmerju do [tožeče stranke], in povezav, ki so med subjekti obstajale glede upravljanja osebja, meni, da je imela [nekdanja družba Caffaro] odločilen vpliv na ravnanje svoje hčerinske družbe in da elementi, na katere se je sklicevala [tožeča stranka], ne morejo dokazati nepravilnosti njene domneve, kot je oblikovana v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah.“

45 Poudariti je treba, da čeprav tožeča stranka v tožbi navaja tri očitke, ki se v bistvu nanašajo na domnevni neobstoj upoštevnih povezav med tremi zadevnimi družbami, pa tudi iz njenega utemeljevanja in iz pripomb, ki jih je podala na obravnavi, ni razvidno, da dejansko navaja tri tožbene razloge, ki se nanašajo na, prvič, napačno uporabo prava in napačno presojo, zaradi katerih naj bi Komisija domnevno ugotovila njeno solidarno odgovornost, drugič, neskladnost med obvestilom o ugotovitvah o možnih kršitvah in izpodbijano odločbo in, tretjič, kršitev obveznosti obrazložitve.

Domnevno napačna uporaba prava in napačna presoja

46 Tožeča stranka navaja, da je bila pri naložitvi odgovornosti za zadevno kršitev storjena napaka, pri čemer trdi, da Komisija ni dokazala, prvič, da je imela nekdanja družba Caffaro odločilen vpliv na družbo Caffaro, drugič, da je imela tožeča stranka tak vpliv na družbo Caffaro in, tretjič, da je bila spojitev med nekdanjo družbo Caffaro in tožečo stranko upoštevna.

47 Opozoriti je treba, da iz zgoraj navedenih razlogov iz izpodbijane odločbe in zlasti iz točke 411 obrazložitve (glej točko 44 zgoraj) izhaja, da ugotovitev v zvezi z odgovornostjo tožeče stranke za kršitev temelji na tem, da si je ta pripojila nekdanjo družbo Caffaro, družbo, ki je v času dejanskega stanja nadzorala stoodstotni delež kapitala družbe Caffaro, ki je neposredno sodelavala pri omejevalnem sporazumu.

48 Tej ugotovitvi ni mogoče oporekati s tem, da je Komisija v točkah 408 in 411 obrazložitve izpodbijane odločbe navedla tudi nekaj podatkov v zvezi s povezavami med zadevnimi družbami v času kršitve, zlasti „razmerje odvisnosti med družbo Caffaro, glede njenega postopka sprejemanja odločitev, in [tožečo stranko] ter povezave, ki so obstajale med subjekti glede upravljanja osebja“. Da so ti podatki odveč, je namreč jasno razvidno iz točke 411 obrazložitve izpodbijane odločbe, v kateri je navedeno, „da

vprašanje nadzora med [tožečo stranko] in prejšnjim podjetjem [nekdanjo družbo Caffaro] ni […] predmet postopka".

49 V zvezi s tem, glede, prvič, trditev tožeče stranke o povezavi med nekdanjo družbo Caffaro in družbo Caffaro je treba opozoriti, da v skladu z ustaljeno sodno prakso v posebnem primeru, ko je matična družba stoodstotna lastnica kapitala svoje hčerinske družbe kršiteljice, obstaja ovrgljiva domneva, da ta matična družba dejansko odločilno vpliva na ravnanje svoje hčerinske družbe.

50 V teh okoliščinah za domnevo, da matična družba odločilno vpliva na poslovno politiko hčerinske družbe, zadostuje, da Komisija dokaže, da je ves kapital hčerinske družbe v lasti matične družbe. Komisija bo lahko tako matično družbo štela za solidarno odgovorno za plačilo globe, naložene njeni hčerinski družbi, razen če ta matična družba, ki mora to domnevo ovreči, ne predloži zadostnih dokazov, da njena hčerinska družba na trgu ravna samostojno (glej sodbo Sodišča z dne 10. septembra 2009 v zadevi Akzo Nobel in drugi proti Komisiji, C-97/08 P, ZOdl., str. I-8237, točki 60 in 61 in navedena sodna praksa).

51 Ob upoštevanju te sodne prakse bi Komisija v obravnavanem primeru torej lahko štela, da je imela nekdanja družba Caffaro vpliv na družbo Caffaro, na podlagi domneve, ki izhaja iz razmerja stoodstotnega nadzora med tema družbama.

52 Trditev tožeče stranke, da se Komisija ne bi smela opreti zgolj na domnevo, temveč bi morala navesti dejanske podatke o vplivu, je treba torej zavrniti. Za izpodbijanje zadevne domneve mora namreč tožeča stranka predložiti dovolj dokazov, na podlagi katerih dokaže, da je družba Caffaro na trgu ravnala neodvisno od svoje materinske družbe, nekdanje družbe Caffaro.

53 Toda tožeča stranka v upravnem postopku in v postopku pred Splošnim sodiščem ni navedla nobenega elementa v tem smislu, s tem da, prvič, se je omejila na spodbijanje zakonitosti zadevne domneve in, drugič, da je trdila, da med njo in družbo Caffaro ni bilo upoštevnih povezav. Zato je treba šteti, da bi Komisija na podlagi domneve, ki se ne izpodbija, lahko ugotovila, da je imela nekdanja družba Caffaro v času kršitve odločilen vpliv na družbo Caffaro, ti družbi pa sta torej tvorili gospodarski subjekt odgovoren za kršitev.

54 Glede, drugič, povezave med zadevnim gospodarskim subjektom in tožečo stranko je iz točke 411 obrazložitve izpodbijane odločbe razvidno, da ugotovitev o solidarni odgovornosti tožeče stranke temelji na dejstvu, da si je pripojila nekdanjo družbo Caffaro, družbo, ki je imela odločilen vpliv na družbo Caffaro, in ne na odločilnem vplivu, ki bi ga tožeča stranka v času kršitve imela na družbo Caffaro.

55 Zato je treba trditev tožeče stranke, da Komisija ni dokazala, da je imela odločilen vpliv na družbo Caffaro, zavrniti kot brezpredmetno.

56 Glede, tretjič, trditve tožeče stranke, da zadevna spojitev ne pomeni elementa, na podlagi katerega bi lahko šteli, da je ona odgovorna za kršitev, in da vsekakor ona ni gospodarski naslednik nekdanje družbe Caffaro, je treba opozoriti, da v skladu z ustaljeno sodno prakso velja, da kadar je subjekt, ki je kršil pravila o konkurenci, pravno ali organizacijsko spremenjen, ta sprememba nujno ne pomeni ustanovitve novega podjetja, ki ni odgovorno za kršitev, če z gospodarskega stališča med subjektoma obstaja istovetnost (glej sodbo Sodišča z dne 11. decembra 2007 v zadevi ETI in drugi, C-280/06, ZOdl., str. I-10893, točka 42 in navedena sodna praksa).

57 Zaradi učinkovite uveljavitve pravil o konkurenci lahko namreč postane potrebno, da se odgovornost pripiše novemu upravljavcu podjetja, ki je storil kršitev, če ga je mogoče dejansko šteti za naslednika prvotnega upravljavca (sodba Splošnega sodišča z dne 30. septembra 2009 v zadevi Hoechst proti Komisiji, T-161/05, ZOdl., str. II-3555, točka 51).

58 Merilo „gospodarske kontinuitete“ je pomembno v posebnih okoliščinah, kakršne so med drugim, če je pravna oseba, odgovorna za upravljanje podjetja, po storjeni kršitvi prenehala pravno obstajati (sodba Sodišča z dne 8. julija 1999 v zadevi Komisija proti Anic Partecipazioni, C-49/92 P, Recueil, str. I-4125, točka 145) ali ob notranjem restrukturiranju skupine, ob upoštevanju strukturnih povezav med prvotnim in novim upravljavcem podjetja, kadar prvotni upravljavec ne preneha nujno pravno obstajati, temveč ne opravlja več pomembne gospodarske dejavnosti na zadevnem trgu (sodba Sodišča z dne 7. januarja 2004 v združenih zadevah Aalborg Portland in drugi proti Komisiji, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P in C-219/00 P, Recueil, str. I-123, točka 359).

59 Toda v nasprotju s tem, kar trdi tožeča stranka, te posebne okoliščine obstajajo v obravnavanem primeru.

60 Kot je namreč razvidno iz točke 53 zgoraj je zadevno kršitev storil subjekt, ki sta ga v času dejanskega stanja sestavljali družbi Caffaro in nekdanja družba Caffaro, s tem da je slednja po kršitvi zaradi spojitve s tožečo stranko prenehala pravno obstajati.

61 V zvezi s tem se tožeča stranka ne more veljavno sklicevati na to, da kljub spojitvi z nekdanjo družbo Caffaro dejansko ni prevzela premoženja in zaposlenih, ki so prispevali h kršitvi.

62 V skladu z ustaljeno sodno prakso namreč velja, da če zadevno podjetje preneha obstajati zaradi prevzema, prevzemnik pridobi njegova sredstva in obveznosti, skupaj z odgovornostmi za kršitev prava Unije. V tem primeru se lahko odgovornost za kršitev, ki jo je storilo prevzeto podjetje, pripiše prevzemniku (glej sodbo Splošnega sodišča z dne 14. decembra 2006 v združenih zadevah Raiffeisen Zentralbank Österreich in drugi proti Komisiji, od T-259/02 do T-264/02 in T-271/02, ZOdl., str. II-5169, točka 326 in navedena sodna praksa).

63 V zvezi s tem ni pomembno, da hčerinska družba, družba Caffaro, ki je sodelovala pri kršitvi, še naprej pravno obstaja. Glede ene od dveh pravnih oseb, odgovornih za upravljanje zadevnega gospodarskega subjekta, namreč možnost naložitve sankcije hčerinski družbi ne vpliva na naložitev odgovornosti za kršitev materinski družbi, nekdanji družbi Caffaro, in, posledično, tožeči stranki.

64 Poleg tega so te ugotovitve podprte z dejstvom, da je do spojitve nekdanje družbe Caffaro in tožeče stranke prišlo znotraj skupine družb, ki je v času kršitve že obstajala.

65 Kot je namreč razvidno iz dejanskega stanja, predstavljenega v točkah 408 in 411 obrazložitve izpodbijane odločbe, ki ju tožeča stranka ni izpodbijala, ta v času kršitve ni bila le glavni delničar nekdanje družbe Caffaro, z od 53- do 59-odstotno udeležbo, temveč je imenovala tudi vse člane upravnega odbora te družbe, od katerih je bil eden tudi član njenega upravnega odbora. Poleg tega obstaja tudi dokaz o vključenosti tožeče stranke v postopek odločanja nekdanje družbe Caffaro in družbe Caffaro, ki je razviden iz dejstva, da je bila odločba o umiku slednje s trga NPB priložena zapisniku sestanka uprave tožeče stranke z dne 19. januarja 1999 (točka 411 obrazložitve izpodbijane odločbe).

66 Glede na to je spojitev zadevnih družb, do katere je prišlo po storitvi kršitve, notranje prestrukturiranje znotraj skupine družb, ki so strukturno povezane, kar potrjuje obstoj gospodarske kontinuitete med nekdanjo družbo Caffaro in tožečo stranko (glej v tem smislu zgoraj v točki 58 navedeno sodbo Aalborg Portland in drugi proti Komisiji, točki 344 in 359).

67 Zaradi teh ugotovitev se obravnavani primer loči od primerov, v katerih so bile sprejete Odločba Komisije 85/74/EGS z dne 23. novembra 1984 v zvezi s postopkom na podlagi člena [81 ES] (Zadeva IV/30.907 – Peroksidni proizvodi) (UL 1985, L 35, str. 1), Odločba Komisije 86/398/EGS z dne 23. aprila 1986 v zvezi s postopkom na podlagi člena [81 ES] (Zadeva IV/31.149 – Polipropilen) (UL L 230, str. 1) in Odločba Komisije 89/191/EGS z dne 21. decembra 1988 v zvezi s postopkom na podlagi člena [81 ES] (Zadeva IV/31.866 – LdPE) (UL 1989, L 74, str. 21). Te odločbe, na katere se je sklicevala tožeča stranka, se namreč nanašajo na prenos dejavnosti, v okviru katerih je prišlo do kršitev, med njimi in zato v zvezi s tem niso podobne obravnavanemu primeru.

68 Glede na navedeno in v skladu s sodno prakso, navedeno v točkah od 56 do 58 zgoraj, je Komisija tožeči stranki kot novemu upravljavcu zadevnega gospodarskega subjekta pravilno naložila solidarno odgovornost za kršitev, ki jo je storil subjekt, katerega del sta družba Caffaro in nekdanja družba Caffaro, ki je bil po storitvi kršitve pripojen k tožeči stranki. To navedbo med drugim potrjuje dejstvo, da je zadevna spojitev notranje prestrukturiranje skupine.

69 Zato je treba ta tožbeni razlog zavrniti.

Domnevna neskladnost med obvestilom o ugotovitvah o možnih kršitvah in izpodbijano odločbo

70 Tožeča stranka v bistvu trdi, da element, ki je Komisijo vodil do tega, da je štela, da je tožeča stranka odgovorna za kršitev, in sicer spojitev z nekdanjo družbo Caffaro, ni bil v zadosti predstavljen v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah.

71 Zlasti trdi in se pri tem v izpodbijani odločbi opira na zadevno spojitev, da je Komisija spremenila razlogovanje iz obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah, ki naj bi temeljilo na odločilnem vplivu, ki ga je imela tožeča stranka na ravnanje „njene hčerinske družbe Caffaro“ (točka 350 obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah). Ta neskladnost med obvestilom o ugotovitvah o možnih kršitvah in izpodbijano odločbo po mnenju tožeče stranke pomeni kršitev člena 27 Uredbe št. 1/2003 in njenih pravic do obrambe.

72 Komisija navaja, da je ta navedba nedopustna, pri čemer trdi, da pomeni nov tožbeni razlog, ki je prvič predložen na stopnji replike.

73 Spomniti je treba, da v skladu s členom 48(2) Poslovnika navajanje novih tožbenih razlogov med postopkom ni dovoljeno, razen če izhajajo iz pravnih in dejanskih okoliščin, ki so se pojavile med postopkom. Vendar pa je treba tožbeni razlog, ki je neposredna ali posredna ponovitev v tožbi prej navedenega tožbenega razloga in ki je s tem tesno povezan, razglasiti za dopusten (glej sodbo Splošnega sodišča z dne 19. septembra 2000 v zadevi Dürbeck proti Komisiji, T-252/97, Recueil, str. II-3031, točka 39 in navedena sodna praksa).

74 V obravnavanem primeru je tožeča stranka v tožbi navedla, da je Komisija „spremenila svojo pravno obrazložitev glede razmerja med [njo] in družbo Caffaro glede na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah, in se oprla na novo predpostavko, ki se nanaša […] na [domnevo odločilnega vplivanja]“ in na dejstvo, da „[njena] odgovornost […] izhaja manj iz [njene] materialne udeležbe […] pri kršitvi […] kot iz [njene] spojitve z [nekdanjo družbo Caffaro]“.

75 Ugotoviti je treba, da je tožeča stranka s temi trditvami že od tožbe naprej navajala trditve, ki se nanašajo na domnevno neskladnost med obvestilom o ugotovitvah o možnih kršitvah in izpodbijano odločbo. Komisija je poleg tega v odgovoru na tožbo sama odgovorila na te trditve, s tem da je med drugim navedla, da so bila v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah navedena vsa upoštevna dejstva in vsa pravna načela, ki so bila pozneje uporabljena v izpodbijani odločbi.

76 V teh okoliščinah je treba trditve, ki jih je tožeča stranka navedla v repliki in ki se nanašajo na kršitev člena 27 Uredbe št. 1/2003 in njenih pravic do obrambe, ki izhajajo iz domnevne zadevne neskladnosti, šteti za ponovitev tožbenega razloga, ki je bil implicitno naveden v tožbi.

77 Zato je treba ta pritožbeni razlog šteti za dopusten.

78 Glede vsebine je treba spomniti, da Komisija v sladu s členom 27(1) Uredbe št. 1/2003 pred izdajo odločbe zadevnim podjetjem da priložnost za zaslišanje v zvezi z zadevami, proti katerim sama ugovarja. Odločbe Komisije temeljijo samo na ugovorih, h katerim so zadevne stranke imele priložnost dati pojasnila.

79 Procesno jamstvo iz te določbe uveljavlja načelo spoštovanja pravic do obrambe, ki zlasti zahteva, da obvestilo o ugotovitvah, ki ga Komisija naslovi na podjetje, ki mu namerava naložiti sankcijo zaradi kršitve konkurenčnih pravil, vsebuje bistvene elemente v zvezi s tem podjetjem, kot so očitano ravnanje, njegova opredelitev in dokazi, na katere se opira Komisija, da bi to podjetje lahko v upravnem postopku, uvedenem zoper njega, učinkovito navajalo svoje trditve (glej v tem smislu sodbi Sodišča z dne 15. julija 1970 v zadevi ACF Chemiefarma proti Komisiji, 41/69, Recueil, str. 661, točka 26, in z dne 3. septembra 2009 v združenih zadevah Papierfabrik August Koehler in drugi proti Komisiji, C-322/07 P, C-327/07 P in C-338/07 P, ZOdl., str. I-7191, točka 36).

80 Vendar je lahko pravna opredelitev dejanskega stanja v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah po definiciji le začasna in poznejše odločbe Komisije ni mogoče razglasiti za nično zgolj zato, ker se dokončni sklepi iz tega dejanskega stanja ne ujemajo natančno z vmesno opredelitvijo. Komisija mora namreč naslovnike obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah zaslišati in, če je potrebno, upoštevati njihova stališča iz odgovorov na očitane kršitve ter skladno s tem spremeniti svojo presojo, še posebej zato, da se spoštujejo njihove pravice do obrambe (sodbi Splošnega sodišča z dne 8. julija 2004 v zadevi Mannesmannröhren-Werke proti Komisiji, T-44/00, ZOdl., str. II-2223, točka 100, in z dne 8. julija 2008 v zadevi Lafarge proti Komisiji, T-54/03, neobjavljena v ZOdl., točka 97).

81 Odločba, ki temelji na bistvenih elementih, glede katerih zadevno podjetje ni moglo zagotoviti svoje obrambe, mora biti razglašena za nično ne glede na to, ali je mogoče šteti, da je podjetje odgovorno na podlagi drugih elementov (glej v tem smislu zgoraj v točki 79 navedeno sodbo Papierfabrik August Koehler in drugi proti Komisiji, točki 43 in 44).

82 V obravnavanem primeru je treba opozoriti, da je Komisija v točkah od 326 do 328 obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah navedla pravna načela in sodno prakso, v skladu s katerimi se lahko, če je pravna oseba storila kršitev in prenehala pravno obstajati, njena odgovornost prenese na njenega naslednika, pri čemer se je sklicevala zlasti na primer, v katerem je bila družba, odgovorna za kršitev, pripojena k drugi družbi.

83 Komisija je poleg tega v okviru svoje presoje v zvezi z odgovornostjo tožeče stranke, v točki 349 obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah, med drugim poudarila, da „kot je pojasnjeno zgoraj, se je leta 2000 [nekdanja družba] Caffaro spojila s [tožečo stranko] in [družba Industrie Chimiche Caffaro] je spremenila svojo firmo in postala družba Caffaro“.

84 Ugotoviti je treba, da je navedba teh elementov v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah tožeči stranki omogočala, da se je seznanila z upoštevnostjo zadevne spojitve glede na svojo odgovornost in da je tako razumela vsebino očitka, ki ga je navedla Komisija.

85 Tej ugotovitvi ne nasprotuje dejstvo, da Komisija, čeprav se je na zadevno spojitev sklicevala v točki 349 obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah, tega elementa ni natančno uvrstila v pravno opredelitev ravnanja tožeče stranke glede na načela, navedena v točkah od 326 do 328 tega obvestila.

86 Poudariti je zlasti treba, da je Komisija, čeprav se je v točki 349 obrazložitve obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah sklicevala na navedeno spojitev, v naslednji točki obrazložitve trdila, da je menila, da je imela tožeča stranka odločilen vpliv na ravnanje „svoje hčerinske družbe Caffaro“, glede na povezave, ki so v času kršitve obstajale med zadevnimi družbami.

87 Vendar pa je, kot je razvidno iz sodne prakse, navedene v točkah 79 in 80 zgoraj, pravna opredelitev dejanskega stanja v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah le začasna. Komisija mora imeti pri tem, da zakonito pojasni to opredelitev v končni odločbi, možnost dati večji pomen elementom, ki so se predhodno šteli za elemente drugotnega pomena, vendar pod pogojem, da uporabi samo dejstva, o katerih so imele zadevne stranke priložnost izraziti svoje stališče, in če je med upravnim postopkom zagotovila elemente, potrebne za obrambo (glej v tem smislu sklepne predloge generalnega pravobranilca M. Bota k zgoraj v točki 79 navedeni sodbi Papierfabrik August Koehler in drugi proti Komisiji, ZOdl., str. I-7196, točka 93).

88 Toda ker so bili v obravnavanem primeru pravna načela in dejanski elementi navedeni v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah, dejstvo, da Komisija ni jasno oblikovala natančne opredelitve za posamezne od teh dejanskih elementov, tožeči stranki pozneje ni moglo preprečiti, da se učinkovito brani.

89 To ugotovitev potrjuje dejstvo, ki je razvidno iz spisa, da je tožeča stranka tako v svojem odgovoru na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah kot na obravnavi navajala posebne trditve v zvezi s posledicami zadevne spojitve za odgovornost pri kršitvi.

90 Iz tega je razvidno, da je obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah tožeči stranki omogočalo, da je presodila upoštevnost svoje spojitve z nekdanjo družbo Caffaro v okviru očitka, ki se nanaša na njeno solidarno odgovornost za kršitev, in da je v zvezi s tem uveljavljala svoje stališče.

91 Glede na zgoraj navedeno je treba šteti, da obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah ne vsebuje napake, ki bi lahko vplivala na možnosti obrambe tožeče stranke.

92 Zato tega tožbenega razloga ni mogoče sprejeti.

Domnevna kršitev obveznosti obrazložitve

93 Tožeča stranka trdi, da so razlogi izpodbijane odločbe, ki se nanašajo na njeno solidarno odgovornost za kršitev, nezadostni in protislovni.

94 Iz ustaljene sodne prakse izhaja, da mora biti obrazložitev, ki se zahteva s členom 253 ES, prilagojena naravi zadevnega akta in mora jasno in nedvoumno izražati razlogovanje institucije, ki je akt izdala, tako da se lahko stranke seznanijo z utemeljitvijo sprejetega ukrepa, pristojno sodišče pa opravi nadzor (glej sodbo Sodišča z dne 2. aprila 1998 v zadevi Komisija proti Sytraval in Brink's France, C-367/95 P, Recueil, str. I-1719, točka 63 in navedena sodna praksa).

95 Komisija je v obravnavanem primeru, kot je to razvidno iz točk od 37 do 44 zgoraj, v izpodbijani odločbi navedla pravna načela in dejanske ugotovitve, na katere je oprla ugotovitev v zvezi z odgovornostjo tožeče stranke.

96 Zlasti, prvič, je iz točke 411 obrazložitve izpodbijane odločbe razvidno, da je Komisija ugotovila, da je imela nekdanja družba Caffaro odločilen vpliv na družbo Caffaro, zlasti ob upoštevanju stoodstotnega nadzorovalnega razmerja, ki je ti družbi povezovalo v času kršitve in ki je ustvarilo domnevo, ki je tožeča stranka ni ovrgla.

97 Drugič, iz te točke obrazložitve je razvidno, da je Komisija ugotovila, da je tožeča stranka kot prevzemna družba odgovorna, ob upoštevanju njene spojitve z nekdanjo družbo Caffaro, ki je bila materinska družba družbe Caffaro, ta pa je bila neposredno vpletena v omejevalni sporazum.

98 Ugotovitve, ki izhaja iz teh navedb, v ničemer ne izpodbijajo drugi elementi, ki jih je navedla Komisija, in sicer to, da je bila v času kršitve tožeča stranka glavni delničar nekdanje družbe Caffaro, to, da so obstajale nekatere osebne povezave med zadevnimi družbami (točka 408 obrazložitve izpodbijane odločbe), in navedbe, da je tožeča stranka sodelovala v postopku sprejemanja odločitev družbe Caffaro (točka 411 obrazložitve izpodbijane odločbe). Ti drugi elementi namreč potrjujejo obstoj gospodarske kontinuitete med nekdanjo družbo Caffaro in tožečo stranko, s tem da dokazujejo dejstvo, da je do zadevne spojitve prišlo znotraj skupine družb, ki jih povezuje strukturna povezava, ki je v času kršitve že obstajala (glej točke od 64 do 66 zgoraj).

99 Ugotoviti je torej treba, da protislovna obrazložitev, na katero se sklicuje tožeča stranka in ki se nanaša na to, da je Komisija najprej ugotovila, da je tožeča stranka imela nadzor nad svojo hčerinsko družbo ves čas trajanja kršitve (točka 408 obrazložitve izpodbijane odločbe), potem pa ugotovila, da ta element ni bil „sporen“ (točka 411 obrazložitve izpodbijane odločbe), ne obstaja. Iz točke 411 obrazložitve izpodbijane odločbe je namreč razvidno, da nadzor, ki ga je v času kršitve nad hčerinsko družbo imela tožeča stranka, ne pomeni temelj ugotovitve, da je odgovorna, ki temelji na njenem statusu prevzemne družbe, temveč da je v zadevno razlogovanje uvrščen le kot navedba dejstva, da je do zadevne spojitve prišlo znotraj prej obstoječe skupine družb.

100 Tožeča stranka poleg tega napačno trdi, da je iz izpodbijane odločbe razvidno, da je Komisija želela poudariti predpostavko, predstavljeno v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah, da njena odgovornost – pravno veljavno – izhaja iz vpliva, ki ga je imela na družbo Caffaro in na nekdanjo družbo Caffaro v času kršitve.

101 Tožeča stranka je do te ugotovitve prišla na podlagi dejstva, da je Komisija v točkah 410 in 411 obrazložitve izpodbijane odločbe proučila trditve, s katerimi je tožeča stranka skušala dokazati da ni imela vpliva na družbo Caffaro. Toda prav v odgovor na zadevne trditve je Komisija navedla, da „v nasprotju s trditvijo [tožeče stranke]

njena odgovornost ne izhaja iz [njene] udeležbe v kapitalu družbe Caffaro […], temveč iz spojitve [tožeče stranke] z [nekdanjo družbo Caffaro], ki je bila materinska družba s stoodstotnim deležem [družbe Caffaro]“ (točka 411 obrazložitve izpodbijane odločbe).

102 Nazadnje, tožeča stranka kritizira Komisijo zaradi „njenega poskusa da obrazložitev loči na več delov, od katerih uporabi le nekatere“, pri čemer trdi, da čeprav se je točka 411 obrazložitve izpodbijane odločbe štela za „skupek različnih elementov“, Komisija „ne more zahtevati, da se *a posteriori* le nekaterim izmed njih da odločilna vrednost“ (točka 42 replike).

103 V okviru teh očitkov pa tožeča stranka ne upošteva dejstva, da lahko razlogovanje, navedeno v izpodbijani odločbi, poleg glavnih ugotovitev vsebuje tudi navedbe, ki potrjujejo te ugotovitve.

104 Glede na to, da je namreč iz vseh zadevnih razlogov razvidno, da je bila solidarna odgovornost tožeče stranke ugotovljena, ker gre za družbo, ki si je pripojila eno od družb, ki so odgovorne za upravljanje subjekta, ki je storil kršitev, pri čemer lahko opis povezav, ki so obstajale med zadevnimi družbami v času kršitve, le potrdi to ugotovitev, s tem da dokaže dejstvo, da je do zadevnega spoja prišlo znotraj skupine družb, povezanih s strukturno povezavo.

105 Na podlagi vsega navedenega je treba tožbeni razlog, ki se nanaša na kršitev obveznosti obrazložitve, zavrniti, zato je treba zavrniti to tožbo v celoti.

Stroški

106 V skladu s členom 87(2) Poslovnika se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Tožeča stranka s predlogi ni uspela, zato se ji v skladu s predlogi Komisije naloži plačilo stroškov.

Iz teh razlogov je

SPLOŠNO SODIŠČE (šesti razširjeni senat)

razsodilo:

1. **Tožba se zavrne.**

2. **Družbi SNIA SpA se naloži plačilo stroškov.**

Vadapalas Dittrich Truchot

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourgu, 16. junija 2011.

Podpisi

II - 3148